

עפ"א (חיפה) 9140-04-25 - עבדו ג'באלי, נ' עיריית חיפה

עפ"א (חיפה) 9140-04-25 - עבדו ג'באלי, נ' עיריית חיפה המחוזי חיפה

עפ"א (חיפה) 9140-04-25

עבדו ג'באלי,

נגד

עיריית חיפה

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

[21.04.2025]

בפני כבוד השופט זיו אריאלי

פסק דין

לפניי ערעור על החלטת בית משפט לעניינים מקומיים בחיפה מיום 4.3.25 [המ"ש 54083-02-25], במסגרתה דחה בית המשפט קמא את בקשת המערער להאריך מועד להגשת בקשה להישפט. הבקשה מושא ההליך מתייחסת ל- 28 הודעות תשלום קנס שניתנו למערער בגין הצבת מכולה על מדרכה ציבורית [עבירה לפי סעיף 19(א)(3) לחוק העזר לחיפה (שמירת הסדר והניקיון)].

רקע וטענות הצדדים:

1. ביום 20.2.25 הגיש המערער בקשה להאריך את המועד להגשת בקשה להישפט, ביחס ל- 28 דו"חות שניתנו לו על ידי המשיבה. בבקשה נטען כי הדו"חות לא התקבלו אצל המערער והוא לא ידע על קיומם. לטענתו, הוא הופתע לגלות על דבר קיומם כשבוע טרם הגשת הבקשה. עוד נטען על ידי המערער כי הודעות תשלום הקנס ניתנו שלא כדין, וכי רובן התיישנו, כי המערער הפסיק את פעילות עסקו לפני כשנתיים, וכי הודעות תשלום הקנס מתייחסות למכולות שאינן עוד בבעלותו. בנוסף, חלק מהדו"חות נרשמו בהפרש של מספר ימים, ביחס לאותה מכולה ובאותו רחוב. לטענת המערער, ייגרם לו עיוות דין חמור ככל שלא יתאפשר לו להעלות את טיעוניו. לבקשה צורפה רשימה ערוכה בטבלה, הכוללת את 28 הודעות תשלום הקנס שנרשמו למערער.

2. בתגובתה מיום 4.3.25 פירטה המשיבה את נימוקי התנגדותה. נטען, כי כל הדו"חות שנשלחו לכתובת הרשומה של המערער - חזרו בציון "נמען אינו ידוע במען". בהתאם להוראת תקנה 44א' לתקנות סדר הדין הפלילי ובהתאם לפסיקה - יש לראות את דברי הדואר שנשלחו אל המערער כאילו נמסרו כדין, ועל המערער הנטל להראות כי לא הגוש במועד את הבקשה להישפט בשל סיבה שאינה תלויה בו. עוד הפנתה המשיבה להוראות סעיפים 229-230 לחוק סדר הדין הפלילי. לטענת המשיבה, בתיק קודם הגיש המערער בקשה דומה עת היה מיוצג, ובית המשפט נעתר לבקשתו ולפנים משורת הדין האריך את המועד להישפט. מכאן שהמערער היה מודע לכך שלחובתו נרשמו הודעות תשלום קנס.

3. ביום 4.3.25 ניתנה החלטת בית המשפט קמא, היא ההחלטה מושא הערעור שבפניי. בית המשפט קמא קבע כי המערער קיים הליך בו קיבל ארכה להגשת בקשה להישפט, ואף בה טען כי הדו"חות לא הגיעו לידי. בטרם הגשתה של בקשת הארכה הנוכחית, יכול היה המערער לברר עם המשיבה אם קיימים דו"חות נוספים. הדו"חות הומצאו לידי המערער, והייתה בידו האפשרות לברר אילו קנסות קיבל. משכך הרי שאין עוד עילה בדין למתן ארכה. בקשת המערער נדחתה, ומכאן הערעור.
4. בהודעת הערעור נטען כי כתובת מגוריו של המערער היא השומר 48 בחיפה. על חלק מהדו"חות נרשמה כתובת זו, ועל חלק מהם - הרצל 92. אישורי המסירה חזרו כולם תוך ציון כי "הנמען לא ידוע במען". אין זו הפעם הראשונה שניתנים דו"חות על שם המערער, ואשר אינם נמסרים לו כנדרש. בעבר, במסגרת תיק אחר, הגיש המערער בקשה להאריך מועד להישפט, המשיבה הסכימה לבקשה, ובית המשפט האריך את המועד - כל זאת לאור העובדה כי אישורי המסירה חזרו תוך ציון כי "הנמען לא ידוע במען".
5. עוד טען המערער כי הוא הפסיק את פעילות העסק שלו לפני כשנתיים, וכי הדו"חות נרשמו ביחס למכולות שאין בבעלותו. נטען כי בית המשפט קמא שגה בקביעתו כי הדו"חות הומצאו למערער. לטענת המערער - לא קמה חזקת המסירה הקבועה בסעיף 44א' לתקנות סדר הדין הפלילי. לפי אישורי המסירה - דברי הדואר לא הומצאו כלל למערער. לא ניתן להסיק כי מדובר בהתחמקות של המערער. הלה מתגורר בכתובת האמורה, אשר גם רשומה במשרד הפנים ככתובת מגוריו.
6. בדיון שהתקיים לפניי היום - סמכה המשיבה את ידיה על החלטת בית המשפט קמא. נטען כי הצדדים באו בדברים עוד בטרם הדיון בתיק האחר, שם הוצג הסדר טיעון בדיון מיום 31.12.24 [הכוונה לחע"מ 49561-05-21]. במסגרת אותה הידברות הוסבר למערער כיצד להציב את המכולות בדרך שאינה מהווה הפרעה. הובהר בדיון בתיק האחר כי מדובר בהסדר חלקי שכן ישנם הליכים נוספים שעניינם דו"חות אחרים. המערער בחר להתעלם מהדו"חות הנוספים, ולא ערך בירור ביחס אליהם. מדובר בשורה ארוכה של עבירות אשר המערער ממשיך לבצע, ולאחר מכן מלין על כך שלא בוצעה מסירה של הדו"חות שנשלחו אליו.
7. ב"כ המערער טען מנגד כי המשיבה מודעת לכך כי בעשרות רבות של הודעות תשלום קנס הנשלחות אל המערער - חוזרים אישורי המסירה תוך ציון כי הנמען לא ידוע במען. במצב שכזה, יש מקום לקבוע כי על המשיבה מוטלת החובה לברר מדוע הדו"חות לא מגיעים ליעדם. המערער מתגורר כל הזמן באותה כתובת, וזו גם כתובתו הרשומה במשרד הפנים. המשיבה יכולה בנקל לשלוח פקח למקום על מבן לברר מדוע לא מבוצעת המסירה באופן מלא ותקין. המשיבה עצמה עיניים מבעיה המונחת לפתחה, אשר יש בה כדי לסתור את חזקת המסירה.

8. נטען בנוסף כי המערער מגלה נכונות "לנקות שולחן", ויש לאפשר לו לנהל את ההליך ולהאריך את המועד להישפט. על הרשות מוטלת הייתה החובה להודיע למערער, טרם החתימה על הסדר הטיעון בתיק האחר, כי קיימים תיקים נוספים. אין מקום להטיל אחריות על המערער לכך שדברי הדואר חזרו. לא מדובר בניסיון התחמקות של המערער.
דיון והכרעה:
9. לאחר שעיינתי בהחלטת בית המשפט קמא, הודעת הערעור על נספחיה, ולאחר ששמעתי את טענות הצדדים, נחה דעתי כי דין הערעור להידחות.
10. אין מחלוקת כי 28 הדו"חות מושא בקשתו של המערער - נשלחו בדואר רשום לכתובת בה מתגורר המערער (רחוב השומר 48 בחיפה) וכי זו גם כתובת מגוריו על פי רישומי משרד הפנים.
11. תקנה 44א' לתקנות סדר הדין הפלילי קובעת "חזקת מסירה". על פי חזקה זו, בעבירות קנס (דוגמת העבירות בגין נשלחו למערער הודעות תשלום קנס), רואים את ההודעה לתשלום כאילו הומצאה כדין, גם ללא חתימה על אישור מסירה, אם חלפו 15 ימים מיום שנשלחה בדואר רשום, "זולת אם הוכיח הנמען שלא קיבל את ההודעה או את ההזמנה מסיבות שאינן תלויות בו ולא עקב הימנעות מלקבלן".
12. בעניין חזקת המסירה נקבע בפסיקה לא אחת הרף הנדרש ממערער המבקש לסתור אותה. כך למשל, ברע"פ 8427/17 מדינת ישראל נ' סאלם (25.3.18) נאמרו הדברים הבאים:
"כאשר דו"ח העבירה, ההזמנה לדיון, או כתב האישום נשלחים בדואר רשום לכתובתו של המבקש במשרד הפנים, לא תעמוד לו, ככלל, טענה לקיומה של סיבה מוצדקת לאי התייצבות. זאת, גם אם עבר המבקש למקום מגורים אחר מבלי ששינה את כתובתו במשרד הפנים; מסירת הזימון לאדם בוגר בכתובתו הרשומה של המבקש מהווה מסירה כדין; טענות לשיבושים בהגעת דברי הדואר יש לתמוך בחומר ממשי, ואין להעלות טענות מסוג זה בעלמא וללא כל תימוכין; ככלל, טענות בדבר בלבול או שכחה של מועד הדיון לא תתקבלנה כסיבה מוצדקת לאי התייצבות, הגם שבמקרים המתאימים ניתן לטעון לקיומו של חשש לעיוות דין; גם טענות בדבר חוסר האפשרות לקבל את דבר הדואר, בשל שהייה בחו"ל, שהייה ממושכת במקום אחר בארץ, אשפוז בבית חולים וכיוצ"ב, יש לתמוך במסמכים ואין לקבל טענות מעין אלה ללא תימוכין מספיקים".
- ור' עו"ד רע"א 5255/11 עיריית הרצליה נ' כרם (11.6.13):

"עוד מלמד הניסיון כי מקום שההודעה לא נדרשה במען שאליו נשלחה, ברגיל נעוץ הטעם לכך בנמען. אפשרות אחת היא שהנמען שינה את כתובתו בלא לקיים את החובה לעדכן את מרשם האוכלוסין; אפשרות אחרת היא שהנמען לא דרש את ההודעה מטעמים שונים הקשורים בו, ובכללם ניסיון לחמוק מתשלום. בשני מצבים אלה קבע המחוקק כי יש לראות בנמען כמי שקיבל את המסמך שנשלח אליו. זוהי קביעה נורמטיבית הזוקפת לחובת הנמען אי-קיום חובות המוטלות עליו מכוח הדין לעדכן כתובת ולדרוש דואר רשום ששלחה אליו רשות מוסמכת. אפשרות נוספת היא שאירעה תקלה כלשהי שגרמה לכך שהנמען לא קיבל את ההודעה מטעמים שאינם קשורים בו. במצבים כאלה - שהם בגדר החריג ויוצא הדופן - תקנה 44א לתקנות סדר הדין הפלילי מאפשרת לנמען לנסות לסתור את החזקה. אם יעלה בידו לעשות כן, יקבע בית המשפט שההמצאה הייתה שלא כדין...."

13. בענייננו קמה חזקת המסירה. ונוכח העובדה כי אין זו הפעם הראשונה בה המערער מנהל הליכים בעקבות הודעות תשלום קנס אשר נשלחו אליו וחזרו מאותו טעם ממש - נראה כי קמה בענייניו של המערער חובה מוגברת לסתור את החזקה האמורה. אין בידי לקבל את טענת המערער לפיה בשל העובדה כי הודעות תשלום הקנס חוזרות שוב ושוב עם החיווי "לא ידוע במעון" - מוטלת על המשיבה החובה לערוך בירור או להמציא את הודעות תשלום הקנס למערער בדרך אחרת (למשל, בדרך של מסירה אישית). טענה זו אינה מגובה בהוראות החיקוק הרלבנטיות, אשר נועדו להקל עם המאשימה על ידי היפוך הנטל והעברתו אל שכם הנאשם, הטוען כי לא בוצעה מסירה כדין של הודעות תשלום הקנס שנשלחו אליו.

14. אלא שהמערער לא עשה דבר כדי לסתור את חזקת המסירה הקבועה בתקנה 44 א' הנ"ל. לבקשתו לא צורף תצהיר לתמיכה בטענותיו. הוא לא ערך כל בירור עם רשויות הדואר על מנת להציג הסבר ולו חלקי לתהיה, כיצד זה עשרות רבות של הודעות תשלום קנס נשלחות פעם אחר פעם לכתובת מגוריו - וחוזרות ריקם, תוך ציון כי "הנמען אינו ידוע במעון". ב"כ המלומד של המערער אמנם ביקש להציג במהלך הדיון תזה אפשרית או הסבר אפשרי, אולם ברי כי לא ניתן להעלות השערות מסוג זה לראשונה בשלב הערעור, וללא הצגת תשתית ראייתית התומכת בהסברים אלו.

15. הטרידה אותי השאלה מדוע שינתה המשיבה את טעמיה, ומדוע בשנת 2022 הסכימה, בענייניו של המערער, להאריך את המועד להגשת בקשה להישפט, בעוד שכעת היא מתנגדת לכך נחרצות, הגם שמדובר באותם סוגים של דו"חות, אותו סוג עבירה, אותה כתובת מגורים של המערער ואותו חיווי באישורי המסירה. במהלך הדיון ביקשתי לקבל את הסברי המשיבה בעניין זה. אינני משוכנע כי ההסברים שניתנו על ידי ב"כ המלומדת בדבר שינוי הנסיבות בענייניו של המערער - מניחים את הדעת. יחד עם זאת, למערער לא מוקנית הזכות כי עמדת המשיבה בשנת 2022 בתיק אחר (אשר הייתה, במובנים רבים, לפני ולפנים משורת הדין), תמשיך ותעמוד לזכותו בכל דו"ח ודו"ח.

16. מכל מקום, אני סבור כי חזקת המסירה של הודעות תשלום הקנס - לא הופרכה על ידי המערער, אשר למעשה לא עשה דבר כדי להרים את הנטל המוטל עליו ולשכנע כי התקיים בענייניו הסיפא שבתקנה 44א' הנ"ל.

17. נוכח האמור - בדין דחה בית המשפט קמא את הבקשה להארכת מועד להישפט, שכן המערער לא עבר את המשוכה הראשונית המוטלת עליו, ולא הוכיח כי הודעות תשלום הקנס לא התקבלו אצלו "מסיבות שאינן תלויות בו".

18. מעל ומעבר לנדרש אציין כי לא התרשמתי כי קיים חשש לעיוות דין. המדובר בעבירות מתועדות. המערער לא פירט מה הן טענות ההגנה המלמדות לשיטתו על חשש לעיוות דין (מלבד טענת התיישנות, אשר על פניו נראה כי הדו"חות נשלחו והומצאו כדין למערער במועד). מכל מקום, ככל שהיה המערער מעוניין לכפור, להעלות את טענות ההגנה ולנהל את משפטו - היה עליו לעשות כן במועד, ולא בחלוף מספר שנים.

19. מהטעמים המפורטים לעיל, ומשלא מצאתי כי נפלה שגגה בהחלטת בית המשפט קמא - אני דוחה את הערעור. המזכירות תעביר את העתק פסק הדין לצדדים.

ניתן היום, כ"ג ניסן תשפ"ה, 21 אפריל 2025, בהעדר הצדדים.